

INOVAȚIILE INTERNAȚIONALE PE PIAȚA CARDURILOR BANCARE

CONF.UNIV., DR. IVAN LUCHIAN,
INSTITUTUL INTERNATIONAL DE MANAGEMENT
IMI-NOVA

CONF.UNIV., DR. ANGELA FILIP,
UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA

CARDUL BANCAR, ÎN SENS CLASIC, REPREZINTĂ CARDUL DE PLASTIC, A CĂRUI UTILIZARE ȚINE DE ACCESAREA LA DISTANȚĂ A UNUIA SAU MAI MULTOR CONTURI ÎN BANCĂ ÎN SCOPUL PLĂȚII MĂRFURILOR ȘI SERVICIILOR, INCLUSIV PRIN INTERMEDIUL REȚELEI INTERNET, PRECUM ȘI RETRAGEREA NUMERARULUI [9].

În forma cea mai simplă, în raport cu funcțiile specifice, se disting cardurile de debit și cele de credit.

Cardul de debit este un instrument, prin care plățile sunt efectuate din banii proprii ai clientului în limita disponibilului existent în contul de card.

Un *card de credit* este un instrument, cu ajutorul căruia emitentul cardului îl împrumută pe titular cu o sumă de bani, a cărei rambursare imediată, de regulă, nu este obligatorie, ci poate fi amânată pentru o anumită perioadă, cu costul plății unei dobânzi pentru banii datorați [3].

Primul card a fost emis, în anul 1949, de către Frank McNamara și Ralph Schneider pentru plăți în restaurante cu marca Diners Club Card. În 1958, a apărut primul card bancar (BankAmericard), când Bank of America a înmănat gratis 60000 de carduri în Fresno, California, iar primul card din plastic a fost creat de către American Express în 1959 [5].

Inovațiile funcțional-tehnologice în domeniul cardurilor bancare. Funcționalitatea cardului bancar constă în calitatea sa de suport de informație standardizat și, după caz, personalizat, prin intermediul căruia deținătorul, de regulă, cu utilizarea numărului personal de identificare al său și/sau al altor coduri, care permit identificarea sa, în funcție de tipul cardului bancar, are acces la distanță la contul bancar, la care este atașat cardul bancar în vederea efectuării anumitor operațiuni prevăzute de banca emitentă [1].

Începutul secolului XXI a adus funcționalități noi cardurilor de credit [5], [6]:

- Ele au devenit un instrument de identificare a clientului pentru accesarea serviciilor automatizate ale băncilor;
- Suprafața cardurilor este folosită productiv prin imprimarea de la publicitatea bancară până la fotografia dorită de client;
- În urma formării diverselor business-alianțe dintre bănci cu diferiți comercianți de mărfuri și prestatori de servicii, clienții, în afara comodităților oferite de carduri, pot obține felurite avantaje de la procurarea unor produse cu ajutorul lor;

- Posibilitatea selectării diverselor tipuri de carduri pentru obținerea unui anumit nivel de prestigiu – de la nivelul elementar al Electron și Cirrus/Maestro până la nivelul Gold, Platinum ș.a. Cu cât mai înalt este nivelul cardului, cu atât mai mare este nivelul de „încărcare” a acestuia cu servicii complementare (de exemplu, de asigurare) și facilități suplimentare;

- Combinarea serviciului ce ține de card cu alte servicii bancare (spre exemplu, depozite, transfer de fonduri ș.a.) și nebankare (spre exemplu, telefonie celulară).

Însă, procesul inovațional pe piața cardurilor bancare continuă prin implementarea unor produse noi.

În anul 2010, a fost oferit Cardul 2G cu logotipul Citi (în forma *Citi PremierPass 2G* și *Citi Dividend 2G*), echipat cu o baterie și microprocesor, care oferă posibilitatea de a efectua plăți cu ajutorul punctelor de bonus (Thank You points), calculate pentru cumpărăturile făcute cu ajutorul acestui instrument. În cazul în care cantitatea punctelor de bonus nu este suficientă pentru o anumită tranzacție, clientul poate obține credit de la bancă, acesta fiind transformat în puncte de bonus, iar apoi creditul este rambursat din contul acumulării punctelor noi [13].

Drept exemplu pot servi cardurile virtuale, care pot fi folosite exclusiv pentru efectuarea cumpărăturilor și plăților pe Internet. Ele sunt valabile pentru orice site pe Internet, din țară sau din străinătate. Marele avantaj al deținătorilor de card virtual îl constituie faptul că pot efectua operațiuni online pe Internet într-un mediu securizat. Alimentarea contului de card virtual se poate face prin ATM sau la ghișeu de bancă [4].

De asemenea, în anul 2011, Visa Europe a început implementarea următoarelor tehnologii inovatoare de plăți [8]:

- produsul *bani mobili*, în forma „*portofelului mobil*”, dotat cu tehnologia *Near Field Communication*, care funcționează ca un portofel ce permite efectuarea de plăți rapide, doar prin apropierea dispozitivului mobil de un terminal. De asemenea, poate fi remarcat produsul Visa Virtual Vouchers, care permite deținătorilor de smartphone-uri să-și suplinească contul lor preplătit mobil cu mijloace bănești din contul bancar sau de pe un cont de card existent și chiar să efectueze tranzacții pentru persoane terțe.

- *emiterea instantanee de carduri* – tehnologia, care permite clienților băncilor să obțină sau să-și înlocuiască instantaneu cardul, de la ghișee tip bancomat amplasate în locații-cheie, cum ar fi bănci, aeroporturi sau locații sportive.

- *personalizarea cardurilor* cu imaginea preferată.

- produsele *Visa payWave pentru călătorii* – sunt carduri *contactless*, concepute pentru a face călătoriile mai ușoare și mai confortabile.

- tehnologia *Prepaid Visa payWave* îmbină viteza plăților *contactless* cu folosirea convenabilă a cardurilor preplătite și oferă clienților un control mai bun asupra cheltuielilor zilnice.

Începând cu anul 2016, băncile comerciale din Rusia au trecut la oferirea cardurilor de credit instantanee. Tehnologia eliberării unui astfel de card este simplă – numai în cazuri rare cardul este nominal, iar în cele mai dese cazuri se indică doar numărul. De regulă, în filialele băncilor care prestează astfel de servicii se păstrează aceste carduri într-un număr necesar, pentru ca clientul să poată primi cardul fără așteptare îndelungată, imediat după perfectarea cererii.

Spre exemplu, „Kredit Europa Bank” se obligă să elibereze cardul în timp de 30 de minute, iar banca „Raiffeisenbank” – timp de o zi lucrătoare. Rata dobânzii la creditele aferente acestor carduri oscilează între 40 și 46%, luându-se în considerare istoria de creditare a clientului, precum și criteriile interne ale băncii, și este considerat drept unul dintre cele mai scumpe produse de creditare ale băncii. Limita de creditare constituie 200 mii RUB („KreditEuropa-Bank”), însă, în cele mai dese cazuri, nu depășește 150 mii RUB (iar în cadrul „Sberbank” – 120 mii RUB). Pentru cardurile de credit tradiționale, limita de credit constituie, în medie, 600 mii RUB [15].

Sistemul internațional de plăți MasterCard, de asemenea, a elaborat o serie de produse inovatoare [10]:

- *cardul care arată soldul din cont* – este vorba de cardul înzestrat cu un miniecran în colțul său drept, pe care apare informația referitoare la soldul mijloacelor bănești din cont, îndată după efectuarea plății și rămâne vizibil doar câteva secunde.

- *cardul pentru efectuarea plăților în valute diferite* – este vorba de instrumentul de plată care permite schimbarea valutei cardului cu ajutorul dis-

pozitivului special de pe partea frontală a cardului, ceea ce permite deținătorului să evite cheltuielile suplimentare ce țin de convertirea valutei.

- *cardul pentru accesul la câteva conturi curente* – permite folosirea cardului cu accesarea diferitelor conturi curente (spre exemplu, a contului personal al deținătorului și a contului corporativ). Trecerea de la utilizarea unui cont la altul poate fi făcută prin apăsarea butonului de pe partea frontală a cardului. După efectuarea plății, indicarea contului se anulează pentru evitarea folosirii unui cont din greșeală.

La momentul actual, unele bănci oferă posibilitatea clientului de a comanda un card de credit în regim online. O astfel de modalitate de colaborare dintre bancă și client prezintă anumite avantaje pentru economisirea timpului, oferă cele mai bune condiții pentru obținerea cardurilor de credit, pentru accesul la un spectru mai larg de servicii (spre exemplu, clientul poate comanda un card virtual, poate stabili perioadele de grație pentru folosirea cardului de credit ș.a.) [14].

Experții în domeniul examinat plasează problemele de ordin psihologic pe primul loc în topul problemelor pe care le întâmpină clienții ce folosesc cardurile de credit. Este demonstrat faptul că, în cazul în care clientul băncii face cumpărături mari prin acumularea treptată a mijloacelor bănești, satisfacția lui este cu mult mai mare decât atunci când efectuează cumpărături din contul creditului, această situație provocând, uneori, o stare depresivă legată de rambursarea împrumutului în decursul unei perioade de timp relativ îndelungate. Adeseori, posibilitatea împrumutului rapid de mijloace bănești îi creează clientului senzația falsă de creștere a bunăstării și de extindere considerabilă a posibilităților sale financiare, ceea ce reduce raționalitatea procesului de procurare a mărfurilor și serviciilor [7].

Adesea, clienții băncilor achiziționează mărfuri și servicii de care, în realitate, nu au nevoie. Astfel de situații se soldează, de regulă, cu folosirea forțată a ultimilor bani proprii pentru rambursarea datoriei. Aceasta conduce la necesitatea efectuării unor noi împrumuturi, creându-se o situație de dependență a clientului de oportunitatea folosirii cardului de credit pentru satisfacerea nevoilor curente, fenomen care a fost denumit de specialiști drept „narcomanie creditară”.

Pentru soluționarea acestei probleme, unele bănci au implementat tehnologii de control al cheltuielilor clientului la folosirea cardurilor de credit. Drept exemplu, poate fi prezentat cardul bancar *Live Checking Card*, care nu va permite deținătorului să depășească limita de cheltuieli stabilită [17].

După fiecare tranzacție efectuată, pe partea din față a cardului bancar este prezentată informația despre mijloacele bănești cheltuite pe parcursul lunii, cardul obținând energia cu ajutorul unei baterii solare, iar gestiunea acestuia având loc prin intermediul unui cip.

Momentan, astfel de carduri sunt oferite de unele bănci comerciale din Rusia.

În Coreea de Sud, recent, a apărut un card de model nou, care este dotat cu dispozitiv de folosire a USB pentru mărirea comodității folosirii cardului pe Internet. În afară de aceasta, cardul nou poate fi folosit pentru plata mărfurilor în magazine și gestiunea contului de pe computer. În acest caz, cardul de credit USB poate fi aplicat prin introducerea în dispozitivul respectiv din computerul personal al clientului pentru a putea gestiona contul personal. Astfel, clientul poate accesa diferite opțiuni și toată informația referitoare la cont [12], [16].

O altă tehnologie performantă este transformarea cardurilor nebancale, cu o anumită destinație inițială, în instrumente bancare. Spre exemplu, un card destinat plății călătoriilor în metrou poate fi transformat, la dorința deținătorului, în card bancar de debit. Astfel de tehnologie este implementată deja în Marea Britanie și în Rusia. Spre exemplu, la Ekaterinburg banca municipală utilizează cardurile integrate cu cardurile din sistemul Visa [16].

Compania Advantidge a elaborat tehnologia de fabricare a cardurilor dintr-un plastic biodegradabil obținut din porumb de soiuri tehnice [16].

Inovații în domeniul securității folosirii cardurilor bancare. Problemei securității i se acordă o atenție sporită în procesul inovațional. În acest sens, poate fi prezentat, spre exemplu, *cardul Visa cu cod unic*, care dispune de o tastatură cu baterie și un afișaj digital încorporate pe verso. Utilizând acest card, deținătorul urmează doar să introducă PIN-ul cu ajutorul tastaturii pentru a genera un cod de securitate unic, care, la rândul lui, trebuie introdus pe pagina web a comercianților pentru a confirma identitatea și a prelucra tranzacția [8].

Nivelul înalt de securitate este asigurat prin Verified by VISA și MasterCard SecureCode, care prestează servicii de securizare a tranzacțiilor, cunoscute și sub denumirea generică de *3D Secure*, acestea protejând cardul prin setarea unei parole necesare pentru autorizarea plăților [2].

La fel, în acest sens poate fi menționat serviciul SMS Alert, care permite informarea permanentă a clientului, prin mesaje pe telefonul mobil, despre tranzacțiile cu cardul respectiv și despre banii care intră în cont, oferind, totodată, și o siguranță suplimentară.

Sistemul MasterCard, la capitolul securizare, vine pe piață cu următoarele inovații [10], [11]:

- *cardurile cu protecție biometrică*, înzestrate cu un scanner al amprentelor digitale. Pentru deblocarea cardului, este necesară aplicarea degetului pe o anumită porțiune a cardului. Ampretele digitale înlocuiesc introducerea codului PIN.

- *cardurile care ascund numărul contului*. În locul numărului din 16 semne, pe partea frontală a cardului, sunt înscrise doar 4 sau 8 semne. Iar pentru a obține accesul la celelalte semne, este necesară introducerea parolei cu ajutorul tastaturii montate în card.

În mod similar funcționează cardurile bancare cu monitoare montate. Spre deosebire de cardurile simple, aceste instrumente, de fapt, au fost transformate în computere cu monitoare pe cristale lichide și tastatură digitală. În afară de generarea parolelor de o singură folosință, ele pot păstra în memorie istoria operațiunilor desfășurate, pot prezenta soldul din cont ș.a.

- *cardurile dotate cu coduri flexibile de securitate* (Card Validation Code 2 - CVC2). De regulă, magazinele online solicită introducerea de către cumpărător a codului din trei semne de pe reversul cardului pentru confirmarea cumpărăturii. În aceste carduri, cifrele menționate apar pe un monitor special și se modifică la fiecare trei ore.

Există carduri similare, la care parola este transmisă deținătorului printr-un mesaj SMS sau este generată cu ajutorul unui dispozitiv special înmănat de către bancă – *token*. Autentificarea bifactorială este utilizată și pentru unele tranzacții offline, mai ales când este vorba de sume bănești mari.

O tehnologie mai exotică a fost elaborată de compania *Dynamics*. Pe acest card cu încărcare electronică, benzile magnetice nu sunt permanente, ci sunt generate, în mod dinamic, la comanda deținătorului, pentru ca acesta să introducă parola cu ajutorul tastaturii montate.

Concluzii. Cardurile bancare au devenit instrumente bancare tradiționale, procesul inovativ aflându-se în continuă desfășurare, pe de o parte, în direcția perfecționării și extinderii funcționalității, iar, pe de altă parte, în sensul creșterii permanente a gradului de securitate al tranzacțiilor efectuate cu ele. În același timp, în urma implementării rezultatelor progresului tehnico-științific și ideilor economice din marketingul bancar, inovațiile în domeniul cardurilor bancare vor continua să apară și în anii următori, astfel atingându-se noi performanțe în satisfacerea cerințelor clienților.

REFERINȚE

1. Regulamentul Băncii Naționale a Moldovei cu privire la cardurile de plată, aprobat prin HCA nr.157 al BNM din 01.08.2013 (Publicat în Monitorul Oficial nr.191-197 la 06.09.2013).
2. 3D Secure, shopping online în siguranță. Regăsit din <<https://www.bancatransilvania.ro/plati-cu-cardul-pe-internet/>.
3. *Carddecredit*. Regăsit din <https://ro.wikipedia.org/wiki/Card_de_credit.
4. *Carduri virtuale pentru cumpărături reale*. Regăsit din < <http://www.wall-street.ro/articol/Finante-Banci/16588/Carduri-virtuale-pentru-cumparaturi-reale.html>.
5. CIOBU, Stela, LUCHIAN, Ivan, *Cardurile de credit ca obiect al ingineriei financiare*. Analele Academiei de Studii Economice din Moldova, A.S.E.M., Chișinău, 2011, Ediția a IX-a, p.198-203.
6. Credit card. Regăsit din < <http://en.wikipedia.org>.
7. LUCHIAN, Ivan, CIOBANU, Lilian. *Capcanele financiare ale inovațiilor bancare*. // Revista „Intellectus” (B), nr.1/2014, p. 95-99.
8. *Ultimele inovații tehnologice în materie de carduri bancare*. Regăsit din <<http://www.timpul.md/articol/starwallet-solutia-europeana-pentru-efectuarea-platilor-electronice-29235.html>.
9. *Банковская карта*. Regăsit din <https://ru.wikipedia.org/wiki/Банковская_карта.

10. *Какими будут пластиковые карты будущего?* Regăsit din <<http://www.pcidss.ru/articles/214.html>.

11. *Квантовый пластик: какими будут кредитки будущего?* Regăsit din <<https://blog.kaspersky.ru/credit-cards-future/6834/>.

12. *Кредитная карта будущего. Какая она?* Regăsit din <<http://bankcarding.ru/kreditnaya-karta-budushhego/>.

13. *Кредитные карты будущего: новые технологии – новые долги?* Regăsit din <<http://www.banki.ru/news/bankpress/?id=2590855>.

14. *Кредитные карты он-лайн – шаг в будущее.* Regăsit din <<http://deit.name/2016/09/kreditnye-karty-on-lajjn-shag-v-budushhee/>.

15. *Моментальные кредитные карты. Что нужно для оформления карты с моментальным решением и как ее получить?* Regăsit din <<http://www.kp.ru/guide/momental-nye-kreditnye-karty.html>.

16. *Пластиковые карты. Будущее уже сегодня!* Regăsit din <<http://www.gradientcard.ru/tema17.html>.

17. *Прибыльные идеи в финансовом бизнесе: Банковская карта, контролирующая расходы.* Regăsit din <<http://www.1000ideas.ru/article/biznes/finansy-i-nedvizhimost/biznes-ideya-1478-bankovskaya-karta-kontroliruyushchaya-raskhody/>.

REZUMAT

Inovațiile internaționale pe piața cardurilor bancare. Cardurile bancare, deja tradiționale ca utilizare pentru consumatori în calitate de produs bancar, generează dezvoltarea noilor servicii bancare și conduc la implementarea noilor tehnologii, care asigură un grad avansat al comodității în utilizarea lor, precum și un nivel sporit de securizare a acestora.

ABSTRACT

International Innovations on the Banking Card Market. Banking cards, which are already traditionally used by consumers as a banking product, provoke the development of new banking services and lead to the implementation of new technologies that have a positive impact both on the convenience of their use and increasing security.

РЕФЕРАТ

Международные инновации на рынке банковских карт. Банковские карты, которые уже традиционно используются потребителями в качестве банковского продукта, стимулируют развитие новых банковских услуг, а также ведут к внедрению новых технологий, что положительно сказывается как на удобстве их использования, так и на повышении безопасности.